

Definitie- en meetkader

Jeugdhulp met verblijf

Inzicht & Impact
Datum: 22-5-2026
Versie:1.0

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	5
2.	Visualisatie perspectiefsessies jeugdigen en naasten	6
3.	Visualisatie ontwikkelsessie ketenpartners	7
4.	Leeswijzer	8
5.	Visualisatie uitkomsten Definitiefase	9
6.	Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing?	10
6.1	Hulpvormen die eronder vallen	10
6.2	Differentiatiegroepen binnen de opgave	10
7.	Doelstellingen	11
7.1	Doelstellingen waarover consensus is bereikt om te behouden	11
7.2	Doelstellingen gekoppeld aan differentiatiegroep waarover consensus is bereikt om te behouden	11
8.	Inzichtenkader	12
8.1	Hulpvraag en duur	12
8.2	Samenwerking en regie	12
8.3	Aanbod en capaciteit	12
8.4	Ervaring en effect, stabiliteit en duidelijkheid	13
9.	Verschil in effect door factoren	14
9.1	Demografische factoren	14
9.2	Inhoudelijke factoren	14
10.	Toets en advies Functionaris Gegevensbescherming	15
11.	Financieel impactmodel Jeugdhulp met verblijf	16
12.	Meetkader	17
13.	Bijlage 1. Samenvatting jongeren en naasten	17
13.1	Perspectief jongeren	17

13.1.1	Samenvatting	17
13.1.2	Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing?	17
13.1.3	Welke onderscheid willen we maken in de verschillende vormen van uithuisplaatsingen?	17
13.1.4	Wat willen we bereiken?	18
13.1.5	Welke inzichten brengen het wel óf niet bereiken van de doelstelling in beeld?	19
13.1.6	Vershil in effectiviteit door factoren	20
13.2	Perspectief naasten	21
13.2.1	Samenvatting	21
13.2.2	Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing?	21
13.2.3	Welke onderscheid willen we maken in de verschillende vormen van uithuisplaatsingen?	21
13.2.4	Wat willen we bereiken?	22
13.2.5	Welke inzichten brengen het wel óf niet bereiken van de doelstelling in beeld?	22
13.2.6	Vershil in effectiviteit door factoren.	23
14.	Bijlage 2. Toelichting proces: Leeswijzer	25
15.	Bijlage 3. Toelichting proces: Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing?	26
15.1	Gezamenlijke opvatting	26
15.2	Hulpvormen die eronder vallen	26
15.3	Differentiatiegroepen binnen de opgave	27
16.	Bijlage 4. Toelichting proces: Doelstellingen	30
16.1	Doelstellingen waarover consensus is bereikt om te behouden	30
16.2	Doelstellingen per differentiatiegroep waarover consensus is bereikt om te behouden	32
16.3	Doelstelling waarover deelnemers aangeven om niet te hanteren	35
17.	Bijlage 5. Toelichting proces: Inzichtenkader	36
17.1	Hulpvraag en duur	36
17.2	Samenwerking en regie	37
17.3	Aanbod en capaciteit	38
17.4	Ervaring en effect, stabiliteit en duidelijkheid	39
18.	Bijlage 6. Toelichting proces: Verschil in effect door factoren	41
18.1	Demografische factoren	41
18.2	Inhoudelijke factoren	42
19.	Bijlage 7. Toelichting Financieel impactmodel Jeugdhulp met verblijf	43

19.1	Leeswijzer	43
19.2	Productcodes en verblijfsproducten	43
19.3	Rekenregels en kostendrijvers	44
19.4	Vertaling naar sturingsinformatie	48

1. Voorwoord

Dit document is opgesteld als onderdeel van het project *Inzicht & Impact* en fungeert als definitief sturingsdocument voor het vervolgproces binnen *'Inzicht en Impact'* van het maatschappelijke thema *Jeugdhulp met verblijf*. Het vormt de verbinding tussen de strategische laag (waarom doen we iets) en de operationele laag (hoe meten we het). Zo werken we binnen dit project van thema naar doelstelling, norm en indicator en wordt beleid herleidbaar en toetsbaar. Het voorkomt dat cijfers losstaan van de bedoeling van beleid en bevordert transparantie zodat alle betrokken partijen (beleid, data en uitvoering) in dezelfde richting sturen.

Het document vervangt niet de bestaande regionale doelen, kaders en visies, maar concretiseert deze voor dit project en biedt een gezamenlijk vertrekpunt voor leren, duiding en gerichte verbetering.

De inhoud is gebaseerd op perspectieven van jongeren, ouders en professionals, en onderbouwd met relevante literatuur. Daarnaast is het kader inhoudelijk getoetst door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en procesmatig en juridisch beoordeeld door de Functionaris Gegevensbescherming van de GR JW. De losse citaten in dit document zijn afkomstig uit de perspectiefsessies met jeugdigen en naasten, zie bijlage 1 voor de samenvatting van de gesprekken met jongeren en naasten.

Binnen het proces zijn de perspectiefsessies met jeugdigen en naasten, evenals de ontwikkelsessies met ketenpartners en regiogemeenten, visueel genotuleerd. Deze visualisaties leggen zowel het proces als de inhoud vast en vormen de bouwsteen die gezamenlijk met de keten is gelegd.

Dit document is tot stand gekomen op basis van:

- literatuuronderzoek;
- perspectiefsessies met ervaringsdeskundige jeugdigen en naasten (oktober 2025);
- de ontwikkelsessie met regiogemeenten en ketenpartners (11 november 2025);
- de finaliseringsessie met regiogemeenten en ketenpartners (2 december 2025).

De inhoud van dit document is geen statisch eindbeeld, maar een gezamenlijk vertrekpunt. Lerenderwijs scherpen we inzichten aan, stellen we doelen en indicatoren bij waar nodig en bouwen we voort op wat werkt. Deze cyclische manier van werken, leren, duiden, bijsturen en verder bouwen, is leidend binnen *Inzicht & Impact*.

De uitkomsten in dit document:

- zijn tot stand gekomen via een zorgvuldig en gezamenlijk proces met gemeenten, zorgaanbieders, ervaringsdeskundigen, onderwijs en kennispartners;
- worden steeds gezien in samenhang met de lokale context en bestaande regionale kaders en visies;
- zijn bedoeld ter ondersteuning van reflectie, kwaliteitsverbetering en beleidsontwikkeling, en niet voor individuele beoordeling of afrekening.

Privacybescherming, dataminimalisatie en transparantie richting betrokkenen zijn randvoorwaardelijk bij de verdere uitwerking en toepassing van dit document.

2. Visualisatie perspectiefsessies jeugdigen en naasten

4. Leeswijzer

Allereerst treft u de visualisatie met daarin de uitkomsten van de Definitiefase afgebeeld. In hoofdstuk 6 tot en met 9 worden de definitieve uitkomsten van de Definitiefase tekstueel toegelicht. Hoe deze definitieve uitkomsten tot stand zijn gekomen leest u in bijlage 2 tot en met 6, waarin de verschillende overwegingen en tevens adviezen vanuit het NJi staan beschreven.

6. Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing¹?

Het thema 'Uithuisplaatsingen' wordt vervangen door de meer feitelijke en neutrale term: 'Jeugdhulp met verblijf'.

6.1 Hulpvormen die eronder vallen

Er is overeenstemming dat de definitie breed en inclusief moet zijn. De volgende verblijfsproducten vallen onder Jeugdhulp met verblijf.

- Respijtzorg (logeeropvang/zorgboerderij)
- GGZ-verblijf
- Crisisverblijf
- Behandelgroep-verblijf
- Drie-milieuvoorziening
- Gesloten jeugdzorg (hybride)
- Pleegzorg (incl. netwerkpleegzorg)
- Gezinshuis
- KTC
- De Break

6.2 Differentiatiegroepen binnen de opgave

Binnen Jeugdhulp met verblijf brengen we differentiatie aan binnen de volgende groepen:

1. Vrijwillig verblijf / gedwongen verblijf.

Met aandacht voor het onderscheid tussen vrijwilligheid in theorie en het gevoel van vrijwilligheid in praktijk.

“Ik kreeg de keuze: of nu vrijwillig, of anders via de rechter. Dat voelt niet vrijwillig.”

2. Crisisplaats / geen crisisplaatsing.

3. Kortdurend verblijf / langdurig verblijf.

Met het onderscheid binnen pleegzorg tussen het perspectiefonderzoek en daadwerkelijke plaatsing, zodat dit structureel kan worden meegenomen in analyses. De aandachtspunten worden bij het begrijpen en leren van de inzichten meegenomen.

4. We vullen het inzichtenkader aan met de vraag of er bij de plaatsing perspectief is geboden, passend is behandeld en/of sprake is geweest van stabiliteit. Deze aspecten nemen we niet op als afzonderlijke differentiatiegroepen, maar we vinden het wél relevant om bij iedere plaatsing, ongeacht het type verblijf, te toetsen in welke mate deze elementen aanwezig waren.

¹Voorafgaande de eerste ontwikkelsessie was de naam van dit thema “Uithuisplaatsing”

7. Doelstellingen

In deze stap worden de doelstellingen uit de regiovisie Midden-Holland, de literatuur, de perspectiefsessies met jeugdigen en naasten en de ontwikkelsessies samengebracht. Dit vormt de kern, waarom we de inzichten nodig hebben.

7.1 Doelstellingen waarover consensus is bereikt om te behouden

1. Een passende plaatsing binnen Jeugdhulp met verblijf.
2. Verantwoord verkorten van verblijf. (Met uitzondering van perspectiefbiedende vormen zoals pleegzorg en gezinshuizen, waarbij verkorten nooit ten koste mag gaan van stabiliteit en veiligheid).
3. We zetten in op gespecialiseerde ambulante ondersteuning die de vijf levensdomeinen (onderwijs, wonen, werk/dagbesteding, netwerk en welzijn) versterkt, zodat jeugdhulp met verblijf waar mogelijk verantwoord kan worden voorkomen en de veiligheid geborgd blijft.
4. Passende jeugdhulp bieden binnen de verblijfsplaats van het kind.

7.2 Doelstellingen gekoppeld aan differentiatiegroep waarover consensus is bereikt om te behouden

Aan twee differentiatiegroepen zijn specifieke doelstellingen gekoppeld.

Kortdurend verblijf / langdurig verblijf

1. Zoveel mogelijk inzetten op kleinschalige, gezinsgerichte en perspectiefbiedende voorzieningen.
2. Nabijheid en snelle uitstroom bij kortdurende plaatsingen' wordt behouden.
Met daarbij aandacht voor snelle uitstroom alleen als het systeem klaar is om op te vangen.
3. Stabiliteit en perspectiefbiedend bij langdurige plaatsingen.
4. Langdurige plaatsing gericht op stabiliteit, ontwikkeling en toekomstperspectief.
5. Netwerkleegzorg: opgroeien binnen het vertrouwde netwerk om traumatische impact te verminderen en identiteit te behouden.

Crisisplaatsing / geen crisisplaatsing

6. Zo min mogelijk crisisplaatsingen.
7. Crisisplaatsing als korte, acute interventie gericht op stabiliteit en veiligheid' wordt behouden. Het grotere perspectief is hierbij leidend, dus meerdere kortdurende plaatsingen om langdurige verblijf te voorkomen is niet wenselijk. Daarom wordt er een verband gelegd tussen korte plaatsingen en aantal plaatsingen in totaal per jeugdige.

8. Inzichtenkader

Dit inzichtenkader is opgesteld op basis van de gezamenlijk vastgestelde definitie en doelen tijdens de ontwikkelsessie. Het bevat alle inzichten die we nodig achten om de inhoudelijke opgave goed te kunnen volgen. Deze inzichten zijn nog niet getoetst op technische of inspanningshaalbaarheid; dat gebeurt in de vervolgfase. Het document vormt daarmee een eerste inhoudelijke basis.

8.1 Hulpvraag en duur

Deze inzichten laten zien welke hulp voorafgaand aan verblijf is ingezet, hoe zwaar de problematiek is en of problemen terugkeren. Hiermee kan worden gevolgd of verblijf voorkomen kan worden en of trajecten korter en effectiever kunnen worden gemaakt wanneer verblijf toch nodig is. Benodigde inzichten:

- Welke onderwijsvormen en (informele) zorgvormen ontvangt de jeugdige, en lopen deze gelijktijdig?
- Hoe lang duurt het totale zorgverloop en om hoeveel trajecten gaat het?
- Wat zijn de redenen voor beëindiging en reden voor overplaatsing?
- Worden de doelen van kind en gezin behaald en neemt de problematiek af?
- Vinden kind/ouders de hulp nuttig en kunnen ze na afloop met lichtere hulp verder?
- Is er een Verklarende Analyse uitgevoerd?

8.2 Samenwerking en regie

Deze inzichten maken zichtbaar of (vroegtijdige) samenwerking en afstemming aanwezig is. Goede regie is nodig om zwaardere hulp te voorkomen en trajecten niet onnodig te laten stapelen en/of lang te laten duren. Benodigde inzichten:

- Wie is de verwijzer en aanbieder per zorgvorm/productcode?
- Is er regie op de jeugdige of het gezin, en door wie?
- Heeft afstemming tussen verwijzer en regisseur plaatsgevonden?
- Hoeveel partijen zijn betrokken bij de jeugdige én het gezin?
- Is onderwijs betrokken en is er sprake van wisselingen of gebrek aan dagbesteding?
- Wordt er hulp geboden aan andere gezinsleden?
- Is er ouderbetrokkenheid?
- Wat is de onderwijsstatus bij instroom verblijf?

“Als je samen beslist, kun je ook samen dragen wat er gebeurt.”

8.3 Aanbod en capaciteit

Deze inzichten laten zien of jongeren in (type) verblijf terechtkomen door een gebrek aan passend aanbod, onvoldoende beschikbaarheid of te grote afstand. Daarmee geven ze zicht op de mate waarin verblijf te voorkomen is door het aanbod te verbeteren. Benodigde inzichten:

- Welke aanbieders zijn betrokken en welke producten zijn ingezet?
- Wat is het beschikbare zorgaanbod in de regio?
- Wat zijn de capaciteit en wachtlijsten per aanbieder of zorgvorm?
- Wat is de afstand tussen woonplaats en zorgaanbod?
- Heeft er wisseling van school en/of plaats plaatsgevonden?
- Wat zijn de redenen voor plaatsing buiten de regio?

- Hoe vaak wisselt een jeugdige van aanbieder binnen dezelfde zorgvorm en waarom?
- Wordt het gebrek aan passendheid veroorzaakt door contra-indicaties?
- Is er een verband in toename herhaald beroep en overplaatsingen?

8.4 Ervaring en effect, stabiliteit en duidelijkheid

Als hulp niet passend of onvoldoende stabiel is, of het gezin zich niet gehoord voelt, is de kans groter dat verblijf nodig wordt of trajecten langer duren, omdat effectiviteit uitblijft of afzwakt. Deze inzichten zijn daarom essentieel om te volgen of verblijf voorkomen of verkort kan worden.

- Hoeveel kinderen vallen terug in verblijf en of hetzelfde type verblijf?
- Wordt de hulp ervaren als passend en effectief door gezin en jeugdige?
- Voelt het gezin zich gehoord, gezien en betrokken bij beslissingen?
- Zijn keuzes gezamenlijk met de jeugdige en/of het gezin gemaakt, en was er sprake van gelijkwaardigheid?
- Vinden vaste evaluatiemomenten plaats met het gezin?
- Is er stabiliteit van leefomgeving (rust)?
- Is er stabiliteit van hulpverleners (continuïteit)?
- Is er sprake van voorspelbaarheid van traject?
- Is er duidelijkheid over planning / stappen?
- Is er aanwezigheid van een hechtingspersoon?
- Is er een verband tussen korte plaatsingen en aantal plaatsingen in totaal per jeugdige?
- Is er tijdens de hulp stabiliteit en/of veiligheid ervaren, perspectief geboden en de ervaring geweest dat de hulp passend was? (Of ga hier op basis van advies NJi hier in elk geval met elkaar over in gesprek)
- Is er ervaringsdeskundigheid ingezet tijdens de hulp en wat voor effect heeft dit gehad?

“Ik ben drie keer verhuisd, maar niemand vroeg wat er de vorige keer misging.”

9. Verschil in effect door factoren

Deze factoren laten zien wat bepalend is voor het behalen van de doelen en waar relevante verschillen tussen jeugdigen ontstaan. Ze maken zichtbaar hoe probleemprofielen, gezinssituaties en contextfactoren het effect van hulp en de uitkomsten van verblijf beïnvloeden.

De volgende factoren zijn opgehaald:

9.1 Demografische factoren

- Leeftijd van het kind
- Gender
- Taal
- Gezinsamenstelling, minimaal de aanwezigheid van broers/zussen
- Opleidingsniveau kind

9.2 Inhoudelijke factoren

- Categorie type problematiek kind (bijv. suïcide-, hechtings-, gedragsproblematiek, agressie, LVB, GGZ-brede problematiek).
- Categorie problematiek gezin (bijv. schuld, huisvesting, GGZ, verslaving, gedragsproblematiek, agressieproblematiek, risicofactoren en beschermende factoren (leg de instrumenten van balans hiernaast bij de lokale toegang).
- Instroomprofiel (waar komt het kind vandaan?)
- Uitstroomprofiel (waar stroomt het kind naar uit?)
- Complexiteit: meervoudig/enkelvoudig
- Zorgzwaarteprofielen
- Groepsgrootte
- Nabijheid: binnen/buiten de regio
- Type verblijf: gezinssetting/leefgroep
- Weerbaarheid (niet op casusniveau tellen)
- Zelfredzaamheid (niet op casusniveau tellen)

10. Toets en advies Functionaris Gegevensbescherming

De tussentijdse toetsing op de uitkomsten van dit document, door de Functionaris Gegevensbescherming van de GR JW bevestigt dat het voorgestelde inzichtenkader voor thema 'Jeugdhulp met verblijf' juridisch uitvoerbaar, doelmatig en verantwoord is opgezet.

De gegevensuitwisseling binnen *Inzicht & Impact* is rechtmatig op grond van artikel 7.4.0 van de Jeugdwet, waarbij gemeenten en GR JW gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijk zijn voor de data-analyse ten behoeve van beleidsontwikkeling. De geformuleerde onderzoeksvragen sluiten aantoonbaar aan bij de beleidsdoelen en zijn mede tot stand gekomen met inhoudelijk advies van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), wat de doelmatigheid en proportionaliteit van de gekozen aanpak versterkt.

Op basis van deze eerste toets zijn geen inhoudelijke of juridische belemmeringen vastgesteld die het uitvoeren van het inzichtenkader in de weg staan. De toets bevestigt dat het inzichtenkader verantwoord kan worden uitgevoerd, mits privacybescherming expliciet, structureel en cyclisch wordt geborgd in de verdere uitwerking en implementatie.

Daarmee vormt privacy geen belemmering, maar een kwaliteitseis binnen de transitie.

11. Financieel impactmodel Jeugdhulp met verblijf

In het eerste kwartaal van 2026 heeft de GR JW samen met de vijf regiogemeenten Midden-Holland drie financiële impactsessies gehouden, gericht op het ontwikkelen van een regionaal gedragen financieel impactmodel voor jeugdhulp met verblijf. Na iedere financiële impactsessie zijn de opbrengsten vastgelegd; dit document is een samenvatting van deze opbrengsten. U treft hier de belangrijkste uitkomsten. Een uitgebreide toelichting hierop vindt u in hoofdstuk 19 (bijlage 7).

De sessies hebben vier concrete uitkomsten opgeleverd. Ten eerste is een breed gedragen lijst van productcodes voor verblijfsproducten opgesteld. Voor lumpsum-gefinancierde voorzieningen is een aanvraag voor productcodes in gang gezet.

Ten tweede zijn op hoofdlijnen gedeelde rekenregels vastgesteld. Het gaat daarbij om een dagprijs per verblijfsproduct, met een apart onderscheid tussen normatieve en werkelijke dagprijs bij lumpsum, en om definities voor doorlooptijd en verblijfsduur op cliëntniveau. Alle gemeenten hebben zich in deze rekenregels kunnen vinden; de regels bieden een gezamenlijke basis voor vergelijking, ook al blijft ruimte voor lokale uitwerking.

Ten derde is een eerste uitwerking gemaakt van herinstroom als kostendrijver, met bijbehorende rekenregels voor de totale kosten en meerkosten van zorgpaden met herinstroom. Overige kostendrijvers: onwenselijke zorgcombinaties, onwenselijke doorplaatsingen en wachttijden, zijn benoemd en gedefinieerd, maar nog niet verder uitgewerkt.

Ten vierde is benoemd dat er behoefte is om vroegtijdig in kaart te brengen of kostenstijgingen worden veroorzaakt door indexatie dan wel inhoudelijke veranderingen in de zorg, zoals wijzigingen in groepsgrootte of zorgzwaarte. Dit zou prognoses en onderbouwing van financiële stukken sterk ten goede komen.

Er wordt verkend of informatieproducten rondom deze thema's op korte termijn kunnen worden ontwikkeld, omdat de urgentie duidelijk is.

12. Meetkader

Zie document *Uitkomsten Definitiefase Duurzame uitstroom uit de Hoogspecialistische jeugdhulp*, hoofdstuk 11, p. 17.

13. Bijlage 1. Samenvatting jongeren en naasten

13.1 Perspectief jongeren

20 oktober 2025

13.1.1 Samenvatting

Samenvattend beschrijven jongeren de complexiteit van het begrip *uithuisplaatsing* en de negatieve associaties die het kan hebben, vooral bij 'zogenaamd' vrijwillige trajecten. Ze benadrukken dat taalgebruik ertoe doet, dat communicatie helder moet zijn, en dat *veiligheid*, niet vermindering van aantallen, leidend moet zijn.

Vertrouwen, duidelijke communicatie en een vast contactpersoon worden als cruciaal beschouwd. Men is geen fan van het landelijk streven naar "zo min mogelijk uithuisplaatsingen". De jongeren vragen om één ding boven alles: erkenning. Ze willen gezien en gehoord worden in beslissingen die hun leven bepalen. Transparantie, veiligheid en vertrouwen moeten niet alleen doelen zijn, maar de basis van elk contact en beleid.

13.1.2 Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing?

Gebruik van neutrale en begrijpelijke taal.

Overweeg bij vrijwillige trajecten termen als *uit huis wonen* of *tijdelijk elders wonen* om stigmatisering te voorkomen. De jongeren benoemen dat *uithuisplaatsing* een beladen woord is. Het roept vaak het beeld op dat *zij zelf het probleem* zijn. Het woord wordt geassocieerd met schuld, met falen of met gedwongenheid, ook als dat niet zo is.

"Als je 'uithuisgeplaatst' bent, klinkt het alsof jij het probleem bent."

"Het voelt alsof het kind wordt weggestuurd, terwijl er vaak iets mis is in het gezin."

"Soms zou je liever de ouder even uit huis plaatsen, maar dat kan niet."

Velen vinden de term uit huis wonend passender: minder stigmatiserend, meer feitelijk.

"Uit huis wonend klinkt minder alsof de verantwoordelijkheid bij het kind ligt."

"Je noemt een kind dat een maand in het ziekenhuis ligt ook niet uit huis geplaatst."

13.1.3 Welke onderscheid willen we maken in de verschillende vormen van uithuisplaatsingen?

Ze maken een duidelijk onderscheid tussen vrijwillig en gedwongen, maar geven aan dat *vrijwillig* in werkelijkheid vaak geen echte keuze is

“Ik kreeg de keuze: of nu vrijwillig, of anders via de rechter. Dat voelt niet vrijwillig.”

“Bij mij wilden mijn ouders dat ik ging, dus officieel was het vrijwillig.”

“Ik ben vrijwillig gegaan, maar eigenlijk omdat het thuis niet meer ging. Dan voelt het niet echt als een keuze.”

Herkenning van schijnvrijwilligheid.

Wanneer ouders instemmen of daarop sturen, maar het kind geen keuze heeft, is dit geen vrijwillige uithuisplaatsing.

13.1.4 Wat willen we bereiken?

Focus op veiligheid, duidelijkheid en stabiliteit, niet op cijfers.

Beleidsdoelen gericht op “minder uithuisplaatsingen” worden als onveilig ervaren wanneer ze boven het welzijn van het kind worden gesteld. Het gaat voor hen niet om percentages of aantallen, maar om wat er daadwerkelijk verandert in hun leven.

De jongeren geven aan dat *veiligheid, duidelijkheid en stabiliteit* de enige doelen zouden moeten zijn. Ook gezien én als persoon erkend worden, wordt genoemd als belangrijk. Niet terugkeer naar huis om het teruggaan zelf, maar een traject waarin écht gekeken wordt naar wat haalbaar en gezond is. Transparantie en gelijkwaardige gesprekspartner wordt ook genoemd als doel. Ze zijn kritisch op het landelijke streven naar “zo min mogelijk uithuisplaatsingen.”

“Het lijkt dan alsof ze alleen tellen waar je bent, niet wat er met je gebeurt.”

Jongeren gaven aan dat het overkomt alsof cijfers zwaarder wegen dan het kind en de veiligheid.

“Laat het doel niet alleen zijn ‘naar huis’, maar ook ‘leren zelfstandig zijn’ of ‘rust krijgen’.”

Erken dat terugkeer naar huis niet altijd het beste doel is. En formuleer alternatieven zoals stabiliteit, zelfstandigheid of continuïteit van hulp.

“Ik kreeg steeds te horen: we werken toe naar terugplaatsing, maar niemand vroeg of ik dat wilde.”

“Soms is het beter om niet terug te gaan, maar dat werd nooit hardop gezegd.”

Volgens hen hoort de focus niet te liggen op aantallen, maar op veiligheid en gezamenlijke en duidelijke keuzes die in het belang van het kind zijn.

“Als het thuis onveilig is, dan moet je niet zeggen: we doen het liever niet. Dan moet je het wél doen.”

“Het doel moet veiligheid zijn, niet minder.”

13.1.5 Welke inzichten brengen het wel óf niet bereiken van de doelstelling in beeld?

Jongeren willen dat beleid inzicht geeft in patronen: welke hulp werkt, waar het misgaat, en hoe overplaatsingen kunnen worden voorkomen.

Duidelijke uitleg over doel en duur.

Geef vooraf inzicht in wat de bedoeling is, welke opties er zijn, en wanneer iets tijdelijk of structureel wordt.

De meeste jongeren geven aan dat er weinig transparantie was over wat er precies ging gebeuren. Beslissingen werden vaak zonder hun aanwezigheid genomen, terwijl het direct over hen ging. Ze vragen om realistische doelen, opgesteld in samenspraak met jongeren, die passen bij hun leeftijd, draagkracht en toekomst.

“Ze hadden gesprekken met mijn ouders, maar ik mocht er niet bij. Alsof ik het niet begreep.”

“Je wordt uit huis geplaatst, maar mag niet meepraten over wat er daarna gebeurt.”

“Ik was oud genoeg om te weten wat er speelde, maar te jong gevonden om erbij te zitten.”

Daarmee ervaren ze een dubbele kwetsbaarheid: eerst het verlies van thuis, daarna het verlies van invloed op hun eigen leven.

“Je wordt uit huis gehaald omdat het thuis niet veilig is, en daarna mag je niet aan tafel als er over je wordt beslist.”

Maak perspectief concreet en bespreek het regelmatig.

Geef jongeren inzicht in waar naartoe gewerkt wordt en waarom.

Er is behoefte aan heldere communicatie over wat er precies gebeurt, waarom, en wat de bedoeling is. Jongeren vertellen dat ze vaak pas achteraf begrijpen wat er besloten is.

“Ze zeiden niet waarom ik weg moest of wat er na de bedoeling was.”

“Ik ben drie keer verhuisd, maar niemand vroeg wat er de vorige keer misging.”

Jongeren benoemen ook dat het ontbreken van duidelijke perspectieven veel onzekerheid geeft. Ze ervaren dat het beleid vaak zegt dat de hulp tijdelijk is, maar dat die tijdelijkheden elkaar blijven opvolgen.

“Ik hoorde steeds: het is tijdelijk, maar na twee jaar zat ik er nog.”

“Je hebt nooit het gevoel dat iemand zegt: dit is het plan, hier werk je naartoe.”

“Niemand had mij verteld dat het de bedoeling was dat ik niet meer terug naar huis zou gaan.”

“Je hebt al zo weinig te zeggen, dan wil je in ieder geval weten wat er met je gebeurt.”

Continuïteit in begeleiding en contactpersonen.

Vertrouwen vraagt stabiliteit en herkenbare professionals.

Vertrouwen en continuïteit in de begeleiding worden als onmisbaar gezien. Jongeren ervaren het als pijnlijk als beslissingen zonder hun inbreng worden genomen, of telkens met nieuwe gezichten.

“Een goed gesprek kan meer doen dan drie plannen.”

“Iedereen had er iets over te zeggen, maar niemand bleef.”

“Ik wist niet meer wie ik kon vertrouwen.”

13.1.6 Verschil in effectiviteit door factoren

Jongeren vinden dat er meer rekening gehouden moet worden met verschillen tussen leeftijden, problematiek en type verblijf. Ze vragen om maatwerk: niet ieder kind heeft dezelfde behoefte of reageert hetzelfde op groeps- of gezinsvormen.

Duur van verblijf

Langdurig verblijf heeft volgens jongeren vaak een negatief effect. Ze raken gewend aan de instelling en verliezen het gevoel dat ze ooit terug naar huis kunnen.

Groepsgrootte

Jongeren beschrijven grote verschillen in hoe veilig of passend een plek voelt. Een groepsplaatsing werkt niet hetzelfde voor iedereen.

“Van een gezin naar een groep met vijftien jongeren, dat is alsof je in een andere wereld komt.”

“Sommigen worden er beter van, maar voor anderen is het juist te heftig.”

Instroomprofiel/problematiek

Zij vinden dat bij plaatsing beter gekeken moet worden naar waar iemand vandaan komt, wat iemand gewend is en wat iemand aankan.

“Je zet iemand zonder ervaring met drugs in een groep waar de helft gebruikt. Dat is niet slim.”

Plaatsing binnen óf buiten de regio

Nabijheid speelt ook een grote rol. Jongeren die ver van huis worden geplaatst, verliezen vaak hun netwerk en school.

“Ik kwam uit Den Helder en werd in Gouda geplaatst. Dan raak je iedereen kwijt.”

13.2 Perspectief naasten

Datum: 27 oktober 2025

13.2.1 Samenvatting

Samenvattend beschrijven ouders een uithuisplaatsing als een ingrijpende gebeurtenis waarin liefde, wanhoop en verlies samenkomen.

Voor hen draait het niet om *waar* een kind verblijft, maar *hoe* er wordt samengewerkt: met vertrouwen, duidelijkheid en gelijkwaardigheid.

Zij maken onderscheid tussen tijdelijke respijtzorg, die lucht geeft en verbinding in stand houdt, en daadwerkelijke uithuisplaatsing, waarbij de ouderrol onder druk komt te staan. Het doel moet niet zijn “minder uithuisplaatsingen”, maar veilige en passende hulp die bijdraagt aan herstel van kind én gezin.

Wat helpt, zijn vaste gezichten, eerlijke communicatie en partnerschap; wat misgaat, is versnipperde hulp, uitsluiting van de ouders en het gezin en gebrek aan systemische steun.

Hun boodschap aan beleid en praktijk is helder: uithuisplaatsing vraagt om samen beslissen, niet om tellen, om herstel dat begint bij vertrouwen.

13.2.2 Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing?

De betekenis van “uithuisplaatsing” ligt voor ouders niet in de locatie, maar in de relatie: de mate van zeggenschap, samenwerking en vertrouwen die ze ervaren.

“Het verschil zit niet alleen in waar je kind slaapt, maar of je als ouder nog mee mag doen.”

13.2.3 Welke onderscheid willen we maken in de verschillende vormen van uithuisplaatsingen?

Ouders maken een duidelijk onderscheid tussen vormen van verblijf.

Respijtzorg of logeeropvang voelt niet als een uithuisplaatsing, het is tijdelijk, biedt ademruimte en behoudt de verbinding met thuis.

“Logeren bij een zorgboerderij voelt als ontlasting, geen uithuisplaatsing. Iedereen heeft even rust en je weet dat je kind weer thuiskomt.”

“Het is juist helpend: even ademhalen, even geen zorgen of angst dat er iets misgaat.”

Of het ‘vrijwillig’ heet, doet er weinig toe: in werkelijkheid is het zelden een keuze, maar een noodmaatregel uit wanhoop. Vrijwillig betekent: dat je iets doet omdat je het zelf wilt, zonder dat je daartoe gedwongen wordt. Dat impliceert dus dat je dit zou willen. Maar de ouders gaven juist aan dat er soms gewoon geen andere optie is.

“Ze noemden het vrijwillig, maar ik had geen keuze meer. Je doet het omdat je wanhopig bent.”

“Op papier blijf je ouder, maar in de praktijk sta je aan de zijlijn.”

Verblijf in de GGZ (klinische opname) heeft een ouder als ‘medisch’, en niet als uithuisplaatsing ervaren

13.2.4 Wat willen we bereiken?

Ouders benoemen dat een uithuisplaatsing alleen zinvol is als het bijdraagt aan veiligheid, stabiliteit en herstel, niet als doel op zich, maar als middel.

Een uithuisplaatsing mag alleen plaatsvinden als er vooraf duidelijk is wat het doel is, hoe lang het duurt, en wat er nodig is om terugkeer of duurzaam herstel mogelijk te maken.

Ze beschrijven een uithuisplaatsing als een uiterste poging om schade te voorkomen. Het doel is dat het kind en gezin daarna weer kunnen functioneren, met hulp die het geheel versterkt.

Daarom vinden ouders dat beleid niet moet sturen op *minder* plaatsingen, maar op *passende* plaatsingen.

“Als het thuis onveilig is, moet je het wél doen. Niet zeggen: liever niet, want dan tellen we mee.”

Ze pleiten voor systemische hulp, dus niet alleen hulp voor het kind, maar ook voor broertjes, zusjes en ouders zelf.

“Mijn zoon kreeg hulp, maar mijn dochter en ik bleven achter met de schade.”

Het doel is dat gezinnen kunnen helen, en dat professionals blijven werken vanuit partnerschap.

“Pas als het thuis ook herstelt, heeft een uithuisplaatsing zin.”

13.2.5 Welke inzichten brengen het wel óf niet bereiken van de doelstelling in beeld?

Wat ouders helpt, is hulp die menselijk, duidelijk en volhoudend is.

Gelijkwaardige samenwerking

“Ik wil niet gecontroleerd worden, ik wil dat ze naast me staan.”

“Als je samen beslist, kun je ook samen dragen wat er gebeurt.”

Samenwerking doorbreekt machteloosheid: ouders voelen zich weer deel van de oplossing in plaats van het probleem.

Continuïteit van mensen en relaties

“Iedere keer weer een nieuw gezicht, dat breekt het vertrouwen.”

“Je bouwt net iets op, en dan moet je weer helemaal opnieuw beginnen.”

Een vast gezicht dat blijft, ook als het moeilijk wordt, maakt het verschil tussen opgeven en doorzetten.

Duidelijke en eerlijke communicatie

“Je kunt pas iets leren of helen als je je veilig voelt.”

“Zeg wat het doel is, ook als het pijnlijk is. Dan weet ik waar ik aan toe ben.”

“Als ouder wil je liever een harde waarheid dan helemaal geen uitleg.”

“De begeleiders die echt verschil maakten, waren de mensen die me gewoon zagen.”

Nabijheid, niet afstand, zorgt voor herstel.

Ouders willen gezien worden als mens.

Wat misgaat

Ouders herkennen structurele patronen die herstel belemmeren, Deze patronen leiden tot wantrouwen, herhaling van problemen en verlies van perspectief.

Te laat of verkeerde hulp

“Ik riep al lang: het gaat niet goed. Pas toen het misging, kwam er hulp.”

“Ze blussen de brand, maar ze halen de brandstof niet weg.”

Wisselende hulpverleners

“Bij elke nieuwe instelling moest mijn kind weer zes weken geobserveerd worden.”

“Je vertelt je verhaal steeds opnieuw, maar niemand lijkt echt te luisteren.”

Door gebrek aan overdracht gaat kennis verloren en vertrouwen kapot.

Uitsluiting van ouders in het proces.

“Je hebt het gevoel dat alles wat je zegt tegen je gebruikt kan worden.”

Verantwoording mag niet zwaarder wegen dan verbinding.

“In plaats van samen te zoeken, voelt het alsof je onder toezicht staat.”

Gebrek aan systemische hulp

“Mijn zoon kreeg hulp, maar mijn dochter bleef achter met de nachtmerries.”

“Toen mijn kind weg was, viel ik in een gat. Niemand vroeg hoe het met mij ging.”

Zonder steun voor het hele gezin raakt ook de basis uitgeput.

Onveiligheid binnen instellingen

Een uithuisplaatsing mag nooit extra schade veroorzaken.

13.2.6 Verschil in effectiviteit door factoren.

Type problematiek

Ouders onderscheiden duidelijk tussen psychische stoornissen (zoals anorexia, depressie, borderline) en gedragsproblemen. Hulp werkt anders bij jongeren met psychiatrische problematiek dan bij jongeren met gedragsproblemen.

“Dat zijn geen psychiatrische stoornissen, maar ontwikkelpunten waar je sociaal-emotioneel in begeleid kunt worden.”

Complexiteit en samenloop

Jongeren met **meervoudige problematiek** (autisme + gedragsproblemen + verslaving) vallen vaak tussen wal en schip.

Ouders zien een gebrek aan samenwerking tussen GGZ en jeugdzorg, met als gevolg verkeerde plaatsingen en verergering van problemen.

Leeftijd en ontwikkelingsfase

Jongeren van 16–18 jaar vallen op het grensvlak van jeugd- en volwassenenzorg; ouders merken dat overgangsproblemen groot zijn. Jongeren van 18+ blijven vaak hangen in instellingen of komen op straat te staan.

“Hij zit daar al vanaf zijn zeventiende, en nu hij achttien is hoort hij nergens meer bij.”

14. Bijlage 2. Toelichting proces: Leeswijzer

In bijlage 3 tot en met 6 worden de verschillende afwegingen die zijn gemaakt tijdens de ontwikkelsessies, om te komen tot de definitieve uitkomsten uit hoofdstuk 6 tot en met 9, toegelicht.

De opbrengsten uit de ontwikkelsessie en de finaliseringsessie zijn onderverdeeld in drie categorieën, op basis van de wijze waarop consensus, inhoudelijke aanscherping en toetsing hebben plaatsgevonden:

1. ► Conclusie: Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi
2. ► Conclusie: Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringsessie → getoetst door het NJi
3. ► Conclusie: Geen brede consensus ontwikkelsessie → geadviseerd door het NJi → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Naast dit procesmatig onderscheid in het document is er ook een inhoudelijk onderscheid aangebracht in de uitkomsten:

- Conclusies die als passend en verantwoord worden beschouwd, zijn weergegeven in groen opgevulde blokken en worden meegenomen in het verdere proces.
- Uitkomsten die na een zorgvuldig en gezamenlijk proces als niet passend of niet wenselijk zijn beoordeeld, zijn weergegeven in oranje opgevulde blokken en worden niet meegenomen in de verdere uitwerking binnen *Inzicht & Impact*.

15. Bijlage 3. Toelichting proces: Wat verstaan we precies onder een uithuisplaatsing²?

15.1 Gezamenlijke opvatting

De term ‘uithuisplaatsing’ is niet passend.

In alle sessies (jongeren, naasten en de ontwikkelsessie) werd duidelijk dat de term “uithuisplaatsing”:

- Een sterk beladen en negatieve lading heeft;
- Niet aansluit bij de beleving van jeugdigen en naasten;
- Onvoldoende recht doet aan de diversiteit aan verblijfsvormen en aan de feitelijke gebeurtenis;
- Ook in de literatuur bredere, meer feitelijke termen gebruikt worden voor verblijfsvormen.

“Als je ‘uithuisgeplaatst’ bent, klinkt het alsof jij het probleem bent.”

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

Het thema ‘Uithuisplaatsingen’ vervangen we door de meer feitelijke en neutrale term: ‘Jeugdhulp met verblijf’.

15.2 Hulpvormen die eronder vallen

“Het verschil zit niet alleen in waar je kind slaapt, maar of je als ouder nog mee mag doen.”

Er is overeenstemming dat de definitie breed en inclusief moet zijn:

- Óók vormen die door ouders niet als “uithuisplaatsing” worden ervaren, zoals logeeropvang, respijtzorg of De Break;
- Omdat deze lichte vormen essentieel zijn om preventieve patronen, doorstroom en verbanden inzichtelijk te maken;
- En om de gehele ketenlogica rondom instroom → verblijf → uitstroom zichtbaar te maken.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringssessie → getoetst door het NJi

²Voorafgaande de eerste ontwikkelsessie was de naam van dit thema “Uithuisplaatsing”

Definitieve uitkomst

Het inzichtenkader omvat alle verblijfsproducten, van licht tot zwaar:

- Respijtzorg (logeeropvang/zorgboerderij)
- GGZ-verblijf
- Crisisverblijf
- Behandelgroep-verblijf
- Drie-milieuvoorziening
- Gesloten jeugdzorg (hybride)
- Pleegzorg (incl. netwerkpleegzorg)
- Gezinshuis
- KTC
- De Break

15.3 Differentiatiegroepen binnen de opgave**1. Vrijwillig / gedwongen verblijf**

Er is consensus dat dit onderscheid inhoudelijk relevant is.

Tegelijkertijd gaven ervaringsdeskundige ouders en jongeren aan:

- Dat “vrijwillig” in de praktijk soms geen echte keuze is.
- Dat de beleving van dwang, druk of noodsituatie bepalend is voor hun ervaring.
- NJi advies: onderzoek of bestaande cliëntervaringsmetingen van organisaties en GI's relevante inzichten kunnen bieden. Deze data vraagt om zorgvuldige duiding. Als basis maken we onderscheid tussen vrijwillig en gedwongen kader, met oog voor het feit dat ‘vrijwillig’ in de praktijk niet altijd zo wordt ervaren. We verkennen of organisaties dit specifieke inzicht al kunnen aanleveren, of dat hiervoor een aanvullende ervaringsmeting voor ontwikkeld moet worden. Hierbij kijken we zowel naar het gevoel van daadwerkelijke vrijwilligheid bij ouders als bij jongeren.
- Aandachtspunt finaliseringssessie: Het inzichtelijk maken van het onderscheid tussen vrijwilligheid in theorie en het gevoel van vrijwilligheid in praktijk is relevant. Wat voor effect de uitkomsten biedt en vervolgens betekent voor verbetering is nog onzeker.

“Ik kreeg de keuze: of nu vrijwillig, of anders via de rechter. Dat voelt niet vrijwillig.”

“Op papier blijf je ouder, maar in de praktijk sta je aan de zijlijn.”

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst: We behouden de differentiatie vrijwillig / gedwongen verblijf met aandacht voor het onderscheid tussen vrijwilligheid in theorie en het gevoel van vrijwilligheid in praktijk.

2. Spoedplaatsing / crisisplaatsing

De ontwikkelsessie liet zien dat deelnemers verschillende definities hanteerden.

- In de tweede ontwikkelsessie werd benoemd dat spoedplaatsingen onderscheidend zijn van crisis, omdat het specifiek kan gaan om spoed gesloten jeugdhulp of spoed GGZ. Dit willen we apart blijven onderscheiden van crisisplaatsingen.
- NJi-advies: Differentieer binnen jeugdhulp met verblijf tussen 'crisis' en 'niet-crisisplaatsingen' door gebruik te maken van de hiervoor bestaande indicator uit de Beleidsinformatie Jeugd: "*de hulpverlening is aangevangen met het stabiliseren van een crisissituatie*". Voer hierover het gesprek om eventuele verschillen in interpretatie te verkleinen of te verklaren.
- We starten met een onderscheid tussen crisisplaatsing / geen crisisplaatsing. Binnen de crisisgroep maken we de verschillende vormen, zoals gesloten jeugdhulp, GGZ en J&O, afzonderlijk inzichtelijk om verdiepende inzichten mogelijk te maken.

► **Conclusie:** Geen brede consensus ontwikkelsessie → geadviseerd door het NJi → bevestigd tijdens finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De differentiatie 'spoedplaatsing / crisisplaatsing' wordt gewijzigd naar: '**crisisplaatsing / geen crisisplaatsing**'.

3. Langdurig / kortdurend verblijf

In de ontwikkelsessie werd benoemd dat de duur van het verblijf een relevante factor is om trajecten beter te begrijpen en verschillen zichtbaar te maken.

- NJi-advies: Neem de duur van het traject expliciet op als onderscheidende factor; dit is laaghangend fruit en levert direct waardevolle inzichten op.
- Aanvulling finaliseringssessie: Binnen pleegzorg (netwerkpleegzorg) is het van belang een onderscheid aan te brengen tussen het moment van intake, waarin bekeken wordt of het kind langdurig geplaatst wordt en de daadwerkelijke start van een langdurige plaatsing. Na dit perspectiefonderzoek, is er namelijk pas daadwerkelijk sprake van een langdurige plaatsing.
- Aandachtspunt finaliseringssessie: Houd bij de inzichten rekening met het verschil tussen wat theoretisch wenselijk is en wat in de praktijk een betere uitkomst kan zijn: een kortdurend verblijf is ideaal, maar een langere stabiele plaatsing kan soms passender zijn dan meerdere kortdurende plaatsingen in korte tijd.
- Aandachtspunt finaliseringssessie: Probeer zeker bij spoedplaatsingen, het hele gezin direct mee te laten bewegen in het traject, met daarbij de nuance dat sommige ouders niet altijd in staat zijn of bereid zijn om mee te bewegen.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

We brengen differentiatie aan tussen kortdurend en langdurig verblijf, met het onderscheid binnen pleegzorg tussen het perspectiefonderzoek en daadwerkelijke plaatsing, zodat dit structureel kan worden meegenomen in analyses. De aandachtspunten worden bij het begrijpen en leren van de inzichten meegenomen.

4. Perspectiefbiedend / behandelen / stabiliseren

- In de ontwikkelsessie is hierover geen input opgehaald; de relevantie is wel apart getoetst.
- In dit cluster vallen verschillende vormen, zoals gezinsgericht verblijf, crisisopvang en behandelgroepen.
- NJi-advies: Het NJi adviseert om eerst te starten met de bovenstaande differentiatiegroepen als onderscheidende factor (laaghangend fruit) en daarna, op basis van inzichten uit de data, te bepalen of verdere differentiatie nodig is.
 - We nemen dit onderscheid voor nu niet mee, omdat eerst inzicht nodig is of aanvullende clustering daadwerkelijk meerwaarde heeft voor leren en duiden.
- Aanvulling finaliseringssessie: Het wordt wenselijk geacht het inzichtenkader aan te vullen met de vraag of er bij de plaatsing perspectief is geboden, passend is behandeld en/of sprake is geweest van stabiliteit. Deze aspecten hoeven dan niet opgenomen te worden als afzonderlijke differentiatiegroepen, maar men vindt het wél relevant om bij iedere plaatsing, ongeacht het type verblijf, te toetsen in welke mate deze elementen aanwezig waren.

► **Conclusie:** Geen brede consensus ontwikkelsessie → geadviseerd door het NJi → bevestigd tijdens finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

We vullen het inzichtenkader aan met de vraag of er bij de plaatsing perspectief is geboden, passend is behandeld en/of sprake is geweest van stabiliteit. Deze aspecten nemen we niet op als afzonderlijke differentiatiegroepen, maar we vinden het wél relevant om bij iedere plaatsing, ongeacht het type verblijf, te toetsen in welke mate deze elementen aanwezig waren.

16. Bijlage 4. Toelichting proces: Doelstellingen

In deze stap worden de doelstellingen uit de regiovisie Midden-Holland, de literatuur, de perspectiefsessies met jongeren en naasten en de ontwikkelsessies samengebracht. Dit vormt de kern, waarom we de inzichten nodig hebben.

16.1 Doelstellingen waarover consensus is bereikt om te behouden

1. Voorkomen van uithuisplaatsingen en verkorten *bron: Regiovisie Midden-Holland*

Tweeledig voorstel uit de ontwikkelsessie:

- a) “Voorkomen” is niet passend voor lichte verblijfsvormen, want lichte verblijfsvormen kunnen juist voorkomen dat een zwaardere vorm van jeugdhulp met verblijf nodig is. Het gaat om de volgende hulpvormen:
- De Break
 - Respijtzorg (logeeropvang/zorgboerderij)

Voorkomen is wel passend voor de volgende verblijfsvormen:

- GGZ-verblijf
- Crisisverblijf
- Behandelgroep-verblijf
- Drie-milieuvoorziening
- Gesloten jeugdzorg (hybride)
- Pleegzorg (incl. netwerkpleegzorg)
- Gezinshuis
- KTC

Aanvulling finaliseringssessie:

- Er is bevestigd dat de doelstelling uit de regiovisie binnen dit thema tweeledig is geformuleerd én inhoudelijk scherper gedefinieerd moet worden.
- Tijdens de sessies is onderstreept dat het streven moet zijn: passende zorg (first time right), waarbij ‘matchen op zorg’ leidend is. Dit om te voorkomen dat passende hulp soms te lang tegengehouden wordt door een te sterke focus op het voorkomen van verblijf, waardoor kinderen langdurig ambulant blijven zonder voldoende effect.
- Voorkomen van verblijf mag daarom alleen een inhoudelijke keuze zijn, en niet worden gedreven door kwantitatieve doelstellingen. Dat betekent dat we voorkomen niet verwarren met uitstellen, maar sturen op passende hulp die daadwerkelijk aansluit bij de behoefte van het kind en gezin.
- Wanneer verblijf wordt voorkomen, terwijl onderwijs al (deels) is uitgevallen, kan de ingezette hulp steeds zwaarder worden. Er kan zonder onderwijs namelijk geen echt perspectief worden opgebouwd. We nemen als inzicht mee dat bij instroom in verblijf de onderwijsstatus standaard wordt meegenomen.

“Het doel moet veiligheid zijn, niet minder.”

b) “Verkorten” is passend, behalve bij:

- Perspectief biedend verblijf (pleegzorg, gezinshuizen).

- Verkorten mag niet ten koste gaan van stabiliteit of veiligheid.
- NJi-advies: het NJi ziet wél de inhoudelijke noodzaak om dit onderscheid mee te nemen.

“Ik kreeg steeds te horen: we werken toe naar terugplaatsing, maar niemand vroeg of ik dat wilde.”

“Pas als het thuis ook herstelt, heeft een uithuisplaatsing zin.”

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling ‘Voorkomen van uithuisplaatsingen en verkorten’ wordt als volgt gewijzigd:

- ‘Een passende plaatsing binnen Jeugdhulp met verblijf’.
- ‘Verantwoord verkorten van verblijf’. (Met uitzondering van perspectiefbiedende vormen zoals pleegzorg en gezinshuizen, waarbij verkorten nooit ten koste mag gaan van stabiliteit en veiligheid)

2. Intensiveren van integrale ambulante hulp bron: Regiovisie Midden-Holland

Met als doel:

- Uithuisplaatsingen voorkomen of verkorten.
- Veiligheid te borgen.

Met als aandachtspunt:

- Intensivering van ambulante hulp mag er niet toe leiden dat jongeren te lang thuis worden gehouden, waardoor zij uiteindelijk in één keer doorstromen naar zwaardere verblijfsvormen. We willen voorkomen dat te lang ambulant juist een latere instroom in zware hulp veroorzaakt.
- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.
- Aanvulling finaliseringsessie: Intensiveren mag geen stapeling van dezelfde hulp zijn, maar moet gericht zijn op gespecialiseerde ondersteuning die aansluit bij wat een jongere en het gezin nodig heeft om het normale leven vast te houden. We kijken daarbij steeds: wat doet iemand in het dagelijks leven en welke zorgvraag is nodig om de vijf levensdomeinen (Big 5) – onderwijs, wonen, werk/dagbesteding, netwerk en welzijn – te versterken.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling ‘Intensiveren van integrale jeugdhulp’ wordt als volgt gewijzigd: *We zetten in op gespecialiseerde ambulante ondersteuning die de vijf levensdomeinen (onderwijs, wonen, werk/dagbesteding, netwerk en welzijn) versterkt, zodat jeugdhulp met verblijf waar mogelijk verantwoord kan worden voorkomen en de veiligheid geborgd blijft’*

3. Passende jeugdhulp bieden binnen de verblijfsplaats van het kind *bron: Regiovisie Midden-Holland*

Dit om:

- Stabiliteit te vergroten.
- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.

► **Conclusie**: Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling 'Passende jeugdhulp bieden binnen de verblijfsplaats van het kind' wordt behouden.

16.2 Doelstellingen per differentiatiegroep waarover consensus is bereikt om te behouden

1. Zoveel mogelijk inzetten op kleinschalige, gezinsgerichte en perspectiefbiedende voorzieningen *bron: Regiovisie Midden-Holland*

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep langdurig / kortdurend verblijf.

Aanscherping vanuit de ontwikkelsessie:

- Waar mogelijk binnen het eigen netwerk.
- We brengen, waar uitvoerbaar, een onderscheid aan tussen pleegzorg en pleegnetwerkgroep, zodat dit verschil zichtbaar wordt in de analyses.
- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.
- Aanvulling finaliseringsessie: Met kleinschalig wordt een groepsgrootte van 4-6 bedoeld, gezinshuizen buitengesloten.

► **Conclusie**: Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling 'Zoveel mogelijk inzetten op kleinschalige, gezinsgerichte en perspectiefbiedende voorzieningen' wordt behouden.

2. Zo min mogelijk spoedplaatsingen

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep crisisplaatsing / geen crisisplaatsing.

Aanvullingen uit de ontwikkelsessie:

- Duiding is nodig.

- NJi-advies: Indien een spoedprocedure geregistreerd wordt door zorgaanbieders, kan dit geanalyseerd en geduid worden.

► **Conclusie**: Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling '*Zo min mogelijk spoedplaatsingen*' wordt behouden.

3. Nabijheid en snelle uitstroom bij kortdurende plaatsingen

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep langdurig / kortdurend verblijf.

Aanvullingen uit de ontwikkelsessie:

- "Snelle uitstroom" alleen als het systeem klaar is om op te vangen.
- We onderzoeken de mogelijkheid om duur en uitstroom te koppelen aan systemische ondersteuning tijdens verblijf of bij uitstroom.
- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.

► **Conclusie**: Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling '*Nabijheid en snelle uitstroom bij kortdurende plaatsingen*' wordt behouden. Met daarbij aandacht voor snelle uitstroom alleen als het systeem klaar is om op te vangen.

4. Stabiliteit en perspectiefbiedend bij langdurige plaatsingen

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep langdurig / kortdurend verblijf.

- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.

► **Conclusie**: Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling '*Stabiliteit en perspectiefbiedend bij langdurige plaatsingen*' wordt behouden.

5. Crisisplaatsing als korte, acute interventie gericht op stabiliteit en veiligheid

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep crisisplaatsing / geen crisisplaatsing.

- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.

- Aandachtspunt finaliseringssessie: het streven is een kort verblijf, maar het grotere perspectief moet leidend blijven, meerdere kortdurende plaatsingen om langdurig verblijf te voorkomen is niet wenselijk. Om dit te kunnen meten wordt er een verband gelegd tussen korte plaatsingen en aantal plaatsingen in totaal per jeugdige.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling '*Crisisplaatsing als korte, acute interventie gericht op stabiliteit en veiligheid*' wordt behouden. Het grotere perspectief is hierbij leidend, dus meerdere kortdurende plaatsingen om langdurige verblijf te voorkomen is niet wenselijk. Daarom wordt er een verband gelegd tussen korte plaatsingen en aantal plaatsingen in totaal per jeugdige.

6. Langdurige plaatsing gericht op stabiliteit, ontwikkeling en toekomstperspectief

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep langdurig / kortdurend verblijf.

- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringssessie → getoetst door het NJi

De doelstelling '*Langdurige plaatsing gericht op stabiliteit, ontwikkeling en toekomstperspectief*' wordt behouden.

7. Netwerkleegzorg: opgroeien binnen het vertrouwde netwerk om traumatische impact te verminderen en identiteit te behouden

Deze doelstelling wordt gekoppeld aan differentiatiegroep langdurig / kortdurend verblijf.

- NJi-advies: NJi vindt deze doelstelling inhoudelijk waardevol en ondersteunend aan het leren.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling '*Netwerkleegzorg: opgroeien binnen het vertrouwde netwerk om traumatische impact te verminderen en identiteit te behouden*' wordt behouden.

16.3 Doelstelling waarover deelnemers aangeven om niet te hanteren

1. Actief sturen op het terugdringen van het aantal en de duur van (gesloten) residentiële plaatsingen bron: Regiovisie Midden-Holland

Het voorstel is om de doelstelling “*actief sturen op het terugdringen van het aantal en de duur van (gesloten) residentiële plaatsingen*” niet mee te nemen, omdat:

het verminderen van aantallen en duur een doel op zichzelf wordt, terwijl jongeren en ouders aangeven dat het moet gaan om passendheid, veiligheid en stabiliteit, en niet om het reduceren van verblijfsvormen of verblijfsduur.

- NJi advies: Als je de andere doelstellingen bereikt, dan bereik je per definitie een afname van residentiele plaatsingen en voorkom je het.

“*Het lijkt dan alsof ze alleen tellen waar je bent, niet wat er met je gebeurt.*”

► **Conclusie**: Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

De doelstelling ‘*Actief sturen op het terugdringen van het aantal en de duur van (gesloten) residentiële plaatsingen*’ wordt **niet** gehanteerd binnen dit project.

17. Bijlage 5. Toelichting proces: Inzichtenkader

Dit inzichtenkader is opgesteld op basis van de gezamenlijk vastgestelde definitie en doelen tijdens de ontwikkelsessie. Het bevat alle inzichten die we nodig achten om de inhoudelijke opgave goed te kunnen volgen. Deze inzichten zijn nog niet getoetst op technische of inspanningshaalbaarheid; dat gebeurt in de vervolgfase. Het document vormt daarmee een eerste inhoudelijke basis.

17.1 Hulpvraag en duur

Uitkomst Ontwikfelsessie

Hulpvraag & duur

Deze inzichten laten zien welke hulp voorafgaand aan verblijf is ingezet, hoe zwaar de problematiek is en of problemen terugkeren. Hiermee kan worden gevolgd of verblijf voorkomen kan worden en of trajecten korter en effectiever kunnen worden gemaakt wanneer verblijf toch nodig is. Benodigde inzichten:

- Welke zorgvormen ontvangt de jeugdige, en lopen deze gelijktijdig?
 - Aanscherping finaliseringssessie: Welke onderwijsvormen en (informele) zorgvormen ontvangt de jeugdige, en lopen deze gelijktijdig?
- Hoe lang duurt het totale zorgverloop en om hoeveel trajecten gaat het?
- Wat zijn de redenen voor beëindiging en reden voor overplaatsing?
- Worden de doelen van kind en gezin behaald en neemt de problematiek af?
 - Toevoeging NJi: Vinden kind/ouders de hulp nuttig en kunnen ze na afloop met lichtere hulp verder?
- Is er een Verklarende Analyse uitgevoerd?

“Een goed gesprek kan meer doen dan drie plannen.”

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelsessie → bevestigd tijdens de finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

Hulpvraag & duur

Deze inzichten laten zien welke hulp voorafgaand aan verblijf is ingezet, hoe zwaar de problematiek is en of problemen terugkeren. Hiermee kan worden gevolgd of verblijf voorkomen kan worden en of trajecten korter en effectiever kunnen worden gemaakt wanneer verblijf toch nodig is. Benodigde inzichten:

- Welke onderwijsvormen en (informele) zorgvormen ontvangt de jeugdige, en lopen deze gelijktijdig?
- Hoe lang duurt het totale zorgverloop en om hoeveel trajecten gaat het?
- Wat zijn de redenen voor beëindiging en reden voor overplaatsing?
- Worden de doelen van kind en gezin behaald en neemt de problematiek af?
- Vinden kind/ouders de hulp nuttig en kunnen ze na afloop met lichtere hulp verder?
- Is er een Verklarende Analyse uitgevoerd?

17.2 Samenwerking en regie

Uitkomst Ontwikkelingsessie

Samenwerking & regie

Deze inzichten maken zichtbaar of (vroegtijdige) samenwerking en afstemming aanwezig is. Goede regie is nodig om zwaardere hulp te voorkomen en trajecten niet onnodig te laten stapelen en/of lang te laten duren. Benodigde inzichten:

- Wie is de verwijzer en aanbieder per zorgvorm/productcode?
- Is er regie op de jeugdige of het gezin, en door wie?
- Heeft afstemming tussen verwijzer en regisseur plaatsgevonden?
- Hoeveel partijen zijn betrokken bij de jeugdige én het gezin?
- Is onderwijs betrokken en is er sprake van wisselingen of gebrek aan dagbesteding?
- Wordt er hulp geboden aan andere gezinsleden?
- Is er ouderbetrokkenheid?
- Aanvulling finaliseringssessie: Wat is de onderwijsstatus bij instroom verblijf?

“Iedereen had er iets over te zeggen, maar niemand bleef.”

“Als je samen beslist, kun je ook samen dragen wat er gebeurt.”

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelingsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

Samenwerking & regie

Deze inzichten maken zichtbaar of (vroegtijdige) samenwerking en afstemming aanwezig is. Goede regie is nodig om zwaardere hulp te voorkomen en trajecten niet onnodig te laten stapelen en/of lang te laten duren. Benodigde inzichten:

- Wie is de verwijzer en aanbieder per zorgvorm/productcode?
- Is er regie op de jeugdige of het gezin, en door wie?
- Heeft afstemming tussen verwijzer en regisseur plaatsgevonden?
- Hoeveel partijen zijn betrokken bij de jeugdige én het gezin?
- Is onderwijs betrokken en is er sprake van wisselingen of gebrek aan dagbesteding?
- Wordt er hulp geboden aan andere gezinsleden?
- Is er ouderbetrokkenheid?
- Wat is de onderwijsstatus bij instroom verblijf?

17.3 Aanbod en capaciteit

Uitkomst Ontwikkelingsessie

Aanbod & capaciteit

Deze inzichten laten zien of jongeren in (type) verblijf terechtkomen door een gebrek aan passend aanbod, onvoldoende beschikbaarheid of te grote afstand. Daarmee geven ze zicht op de mate waarin verblijf te voorkomen is door het aanbod te verbeteren. Benodigde inzichten:

- Welke aanbieders zijn betrokken en welke producten zijn ingezet?
- Wat is het beschikbare zorgaanbod in de regio?
- Wat zijn de capaciteit en wachtlijsten per aanbieder of zorgvorm?
- Wat is de afstand tussen woonplaats en zorgaanbod?
- Heeft er wisseling van school en/of plaats plaatsgevonden?
- Wat zijn de redenen voor plaatsing buiten de regio?
- Hoe vaak wisselt een jeugdige van aanbieder binnen dezelfde zorgvorm en waarom?
- Aanvulling finaliseringssessie: Wordt het gebrek aan passendheid veroorzaakt door contra-indicaties?
- Aanvulling finaliseringssessie: Is er een verband in toename herhaald beroep en overplaatsingen?

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelingsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

Aanbod & capaciteit

Deze inzichten laten zien of jongeren in (type) verblijf terechtkomen door een gebrek aan passend aanbod, onvoldoende beschikbaarheid of te grote afstand. Daarmee geven ze zicht op de mate waarin verblijf te voorkomen is door het aanbod te verbeteren. Benodigde inzichten:

- Welke aanbieders zijn betrokken en welke producten zijn ingezet?
- Wat is het beschikbare zorgaanbod in de regio?
- Wat zijn de capaciteit en wachtlijsten per aanbieder of zorgvorm?
- Wat is de afstand tussen woonplaats en zorgaanbod?
- Heeft er wisseling van school en/of plaats plaatsgevonden?
- Wat zijn de redenen voor plaatsing buiten de regio?
- Hoe vaak wisselt een jeugdige van aanbieder binnen dezelfde zorgvorm en waarom?
- Wordt het gebrek aan passendheid veroorzaakt door contra-indicaties?
- Is er een verband in toename herhaald beroep en overplaatsingen?

17.4 Ervaring en effect, stabiliteit en duidelijkheid

Uitkomst Ontwikkelingsessie

Ervaring en effect, stabiliteit en duidelijkheid

Als hulp niet passend of onvoldoende stabiel is, of het gezin zich niet gehoord voelt, is de kans groter dat verblijf nodig wordt of trajecten langer duren, omdat effectiviteit uitblijft of afzwakt. Deze inzichten zijn daarom essentieel om te volgen of verblijf voorkomen of verkort kan worden.

Benodigde inzichten:

- Hoeveel kinderen vallen terug in verblijf en of hetzelfde type verblijf?
- Wordt de hulp ervaren als passend en effectief door gezin en jeugdige?
- Voelt het gezin zich gehoord, gezien en betrokken bij beslissingen?
- Zijn keuzes gezamenlijk met de jeugdige en/of het gezin gemaakt, en was er sprake van gelijkwaardigheid?
- Vinden vaste evaluatiemomenten plaats met het gezin?
- Is er stabiliteit van leefomgeving (rust)?
- Is er stabiliteit van hulpverleners (continuïteit)?
- Is er sprake van voorspelbaarheid van traject?
- Is er duidelijkheid over planning / stappen?
- Is er aanwezigheid van een hechtingspersoon?
- Aanvulling finaliseringssessie: Is er een verband tussen korte plaatsingen en aantal plaatsingen in totaal per jeugdige?
- Aanvulling finaliseringssessie: Is er tijdens de hulp stabiliteit en/of veiligheid ervaren, perspectief geboden en de ervaring geweest dat de hulp passend was?*
- Aanvulling finaliseringssessie: Is er ervaringsdeskundigheid ingezet tijdens de hulp en wat voor effect heeft dit gehad?

*Advies NJi: Dit zijn lastig te meten indicatoren. Dit zijn misschien (in ieder geval in eerste instantie) vragen om met elkaar in gesprek te bespreken.

“Ik ben drie keer verhuisd, maar niemand vroeg wat er de vorige keer misging.”

“Je kunt pas iets leren of helen als je je veilig voelt.”

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelingsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomstErvaring en effect, stabiliteit en duidelijkheid

Als hulp niet passend of onvoldoende stabiel is, of het gezin zich niet gehoord voelt, is de kans groter dat verblijf nodig wordt of trajecten langer duren, omdat effectiviteit uitblijft of afzwakt. Deze inzichten zijn daarom essentieel om te volgen of verblijf voorkomen of verkort kan worden.

- Hoeveel kinderen vallen terug in verblijf en of hetzelfde type verblijf?
- Wordt de hulp ervaren als passend en effectief door gezin en jeugdige?
- Voelt het gezin zich gehoord, gezien en betrokken bij beslissingen?
- Zijn keuzes gezamenlijk met de jeugdige en/of het gezin gemaakt, en was er sprake van gelijkwaardigheid?
- Vinden vaste evaluatiemomenten plaats met het gezin?
- Is er stabiliteit van leefomgeving (rust)?
- Is er stabiliteit van hulpverleners (continuïteit)?
- Is er sprake van voorspelbaarheid van traject?
- Is er duidelijkheid over planning / stappen?
- Is er aanwezigheid van een hechtingspersoon?
- Is er een verband tussen korte plaatsingen en aantal plaatsingen in totaal per jeugdige?
- Is er tijdens de hulp stabiliteit en/of veiligheid ervaren, perspectief geboden en de ervaring geweest dat de hulp passend was? (Of ga hier op basis van advies NJi hier in elk geval met elkaar over in gesprek)
- Is er ervaringsdeskundigheid ingezet tijdens de hulp en wat voor effect heeft dit gehad?

18. Bijlage 6. Toelichting proces: Verschil in effect door factoren

Deze factoren laten zien wat bepalend is voor het behalen van de doelen en waar relevante verschillen tussen jeugdigen ontstaan. Ze maken zichtbaar hoe probleemprofielen, gezinssituaties en contextfactoren het effect van hulp en de uitkomsten van verblijf beïnvloeden.

De volgende factoren zijn opgehaald:

18.1 Demografische factoren

Uitkomst Ontwikkelingsessie

Demografische factoren:

1. Leeftijd van het kind
2. Gender
3. Taal
4. Gezinsamenstelling: NJi adviseert minimaal de aanwezigheid van broers/zussen te registreren
5. Opleidingsniveau kind

Uitkomst Ontwikkelingsessie

De volgende factoren worden **niet meegenomen** na toetsing door het NJi:

6. Nationaliteit: Het NJi adviseert om niet te focussen op nationaliteit, maar op de thuistaal, omdat dit eenvoudiger te registreren is en direct kan helpen bepalen welke ondersteuning (bijvoorbeeld een opvoedcursus in de thuistaal) passend is.
7. Opleidingsniveau ouders: Het NJi acht deze factor inhoudelijk niet relevant voor deze opgave.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelingsessie → bevestigd tijdens de finaliseringsessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

Demografische factoren:

- Leeftijd van het kind
- Gender
- Taal
- Gezinsamenstelling, minimaal de aanwezigheid van broers/zussen
- Opleidingsniveau kind

18.2 Inhoudelijke factoren

Uitkomst Ontwikkelingsessie

Inhoudelijke factoren:

- Categorie type problematiek kind (suicide-, hechtings-, gedragsproblematiek, agressie, LVB)
 - Aanvulling finaliseringssessie: GGZ-brede problematiek toevoegen
- Categorie problematiek gezin (schuld, huisvesting, GGZ, verslaving)
 - Aanvulling finaliseringssessie: bovenstaande hoort ook emotieregulatie bij gezinnen, (gedragsproblematiek of agressieproblematiek) risicofactoren en beschermende factoren. Leg de instrumenten van balans hiernaast bij de lokale toegang.
- Instroomprofiel (waar komt het kind vandaan?)
- Uitstroomprofiel (waar stroomt het kind naar uit?)
- Complexiteit: meervoudig/enkelvoudig
- Zorgzwaarteprofielen
- Groepsgrootte
- Nabijheid: binnen/buiten de regio
- Type verblijf: gezinssetting/leefgroep

Aanvulling finaliseringssessie:

- Weerbaarheid
- Zelfredzaamheid
 - Advies NJi: Voor jullie op regioniveau is vooral belangrijk dat de hulpverleners dit in kaart brengen en dat ze je kunnen vertellen wat de rode lijnen zijn zodat de gemeenten daar eventueel beleid op kunnen aanpassen. Het allemaal vastleggen en regionaal optellen is misschien niet nodig.

► **Conclusie:** Brede consensus ontwikkelingsessie → inhoudelijke aanscherping en brede consensus finaliseringssessie → getoetst door het NJi

Definitieve uitkomst

Inhoudelijke factoren:

- Categorie type problematiek kind (bijv. suïcide-, hechtings-, gedragsproblematiek, agressie, LVB, GGZ-brede problematiek).
- Categorie problematiek gezin (bijv. schuld, huisvesting, GGZ, verslaving, gedragsproblematiek, agressieproblematiek, risicofactoren en beschermende factoren (leg de instrumenten van balans hiernaast bij de lokale toegang).
- Instroomprofiel (waar komt het kind vandaan?)
- Uitstroomprofiel (waar stroomt het kind naar uit?)
- Complexiteit: meervoudig/enkelvoudig
- Zorgzwaarteprofielen
- Groepsgrootte
- Nabijheid: binnen/buiten de regio
- Type verblijf: gezinssetting/leefgroep
- Weerbaarheid (niet op casusniveau tellen)
- Zelfredzaamheid (niet op casusniveau tellen)

19. Bijlage 7. Toelichting Financieel impactmodel Jeugdhulp met verblijf

19.1 Leeswijzer

Deze bijlage geeft een overzicht van de drie financiële impactsessies binnen het thema Jeugdhulp met verblijf waaraan de GR JW gezamenlijk met de vijf regiogemeenten Midden-Holland in Q1 van 2026 heeft deelgenomen.

Het doel van deze sessies was om gezamenlijk toe te werken naar een uniform gedragen financieel impactmodel dat binnen de regio Midden-Holland kan worden gebruikt om inhoudelijke ontwikkelingen, beleidskeuzes en trendanalyses binnen de maatschappelijke opgave Jeugdhulp met verblijf financieel te vertalen, zowel regionaal als op gemeentelijk niveau.

Na iedere financiële impactsessie zijn de opbrengsten vastgelegd; dit document is een samenvatting van deze opbrengsten.

19.2 Productcodes en verblijfsproducten

Tijdens de drie sessies is een lijst met productcodes opgesteld voor verblijfsproducten. In eerste instantie is gekozen om voor producten die niet zijn ingekocht een minimum te hanteren van €100.000.

Uiteindelijk is ervoor gekozen om dit minimum los te laten, omdat het doel is om zo compleet mogelijk te zijn in de lijst met producten en eventuele berekeningen op basis van deze lijst.

Verblijfsproducten die met een lumpsum worden bekostigd hebben vooralsnog geen productcode. Het proces om voor deze verblijfsproducten alsnog een productcode aan te vragen is in gang gezet, zodat uiteindelijk ook deze producten kunnen worden meegenomen in inzicht en impact.

De uiteindelijke lijst met verblijfsproducten en productcodes is hieronder weergegeven.

Product	Code	Ingekocht in 2025
Behandelgroep verblijf	43U07	Nee
Behandelgroep verblijf crisis	46U03	Nee
Behandelgroep verblijf kleinschalig	43K07	Nee
Behandeling en verblijf JSLVG	55016	Nee
Behandeling verblijf	43A07	Ja
Behandeling verblijf 3 milieuvoorziening	43A38	Ja
Behandeling verblijf 3 milieuvoorziening	43U38	Nee
Crisis verblijf	46A03	Ja
De Break	Geen	Ja
Deelprestatie verblijf GGZ F (Extra intensieve verzorgingsgraad)	55011	Nee
Deelprestatie verblijf GGZ G (Zeer intensieve verzorgingsgraad)	55012	Nee
Deeltijdpleegzorg	44701	Ja
Deeltijdverblijf: outputgericht	44U02	Nee

Gezinshuizen	44A08	Ja
Gezinshuizen	44U08	Nee
Hybride groepen (contact Jeugdzorg Plus)	43701	Ja
Jeugd-ggz Crisis Behandeling bij Verblijf	54017	Ja
Jeugd-ggz verblijf licht	54005	Ja
Jeugd-ggz verblijf zwaar	54006	Ja
Jeugdzorg Plus	43A12	Ja
Jeugdzorg Plus Kleine groep	43G12	Ja
Jeugdzorg Plus voor onder de 12 jaar	43K12	Ja
Jeugdzorg Plus ZIKOS	43Z12	Nee
Jeugdzorg Plus: inspanningsgericht	43U12	Nee
Kamertraining Jeugd	44702	Ja
Kamertraining Jeugd	447U2	Nee
KIB Zilvermeeuw (autisme)	55028	Nee
Kleinschalige woonvoorziening	44A31	Nee
Logeeropvang	44A09	Ja
Logeeropvang - jeugd	44U09	Nee
Logeeropvang Intensief Jeugd	44A45	Ja
Logeeropvang Intensief Jeugd	44U45	Nee
Logeeropvang regulier - Jeugd	44A09	Nee
Mockingbird	Geen	Ja
Opvang en behandeling slachtoffers loverboys	55020	Nee
Pleegzorg	44A07	Ja
Pleegzorg	44U07	Nee
Verblijf 3 milieuvorziening – Groepsgrootte 8	43U35	Nee

19.3 Rekenregels en kostendrijvers

Op ambtelijk, directie- en bestuurlijk niveau is de wens uitgesproken om financiële inzichten binnen de transitie waar mogelijk regionaal te uniformeren.

Het doel daarvan is:

- Vergelijkbare financiële informatie;
- Betere en tijdige sturing;
- Regionale consistentie in de doorvertaling van kosten.

Dit is met name relevant voor de Hoogspecialistische jeugdhulp en alle verblijfsvormen, omdat deze regionaal worden ingekocht. Uniformiteit in de financiële rekenlogica is hier daarom urgenter.

Tegelijkertijd blijft ruimte nodig voor lokale context en lokale financiële modellen. Uniformering van rekenregels vervangt deze niet, maar biedt een gezamenlijke basis voor vergelijking en sturing.

Tijdens de eerste sessie is de informatiebehoefte bij deelnemers uitgevraagd, om richting te geven aan de rekenregels. De meest genoemde punten waren:

- *Inzicht in instroom, doorstroom en uitstroom*
Meerdere gemeenten geven aan behoefte te hebben aan structureel inzicht in hoe jeugdigen

instromen, doorstromen en uitstromen binnen jeugdhulp met verblijf, inclusief herhaald beroep en doorstroom naar andere domeinen zoals de Wmo.

- *Inzicht in doorlooptijd en verblijftijd van zorg*

Er is brede behoefte aan inzicht in de duur van zorgtrajecten en beschikkingen, zowel inhoudelijk (hoe lang is een jeugdige in zorg) als financieel (hoe lang loopt de bekostiging door).

- *Onderscheid tussen prijsontwikkelingen en inhoudelijke ontwikkelingen*

Zowel gemeenten als de GR JW benoemen de noodzaak om kostenstijgingen te kunnen duiden: wat wordt veroorzaakt door prijsindexatie en wat door veranderingen in zorgvolume, zorgzwaarte of groepsgrootte.

- *Inzicht in effecten en resultaten van zorg*

Meerdere gemeenten geven aan behoefte te hebben aan inzicht in de vraag of ingezette zorg leidt tot het beoogde resultaat, waaronder succesvolle afronding van trajecten en het nakomen van resultaatafspraken door zorgaanbieders.

- *Inzicht in zorgstapeling en samenloop van zorg*

Er wordt genoemd dat beter inzicht nodig is in het gelijktijdig inzetten van meerdere vormen van zorg en ondersteuning, en de financiële en inhoudelijke effecten daarvan.

- *Behoeft aan een heldere en uitlegbare methodiek*

Er is overlap in de wens om te werken met een transparante, eenvoudig uitlegbare reken- en analysemethodiek, met oog voor het feit dat het altijd om prognoses gaat.

- *Behoeft aan context en duiding bij cijfers*

Naast cijfers is er behoefte aan aanvullende context, zoals demografische informatie, beleidskeuzes en effecten van eerdere besluiten, om financiële ontwikkelingen goed te kunnen verklaren.

Mede aan de hand van deze informatiebehoefte is vervolgens een aantal mogelijke kostendrijvers opgesteld. Het gaat hierbij om de kosten die geassocieerd zijn met:

- Herinstroom of herhaald beroep,
- Onwenselijke combinaties van producten die tegelijkertijd worden ingezet.
- Onwenselijke doorstroom naar producten die na elkaar worden ingezet.
- Wachttijden en overbruggingszorg.

Tijdens de tweede sessie is ervoor gekozen om te beginnen met het in kaart brengen van herinstroom en herhaald beroep, en om de andere kostendrijvers op een later moment te onderzoeken.

Er is ook gesproken over rekenregels voor fundamenten van doorrekeningen, zoals een dagprijs per verblijfsproduct, en de doorlooptijd per verblijfsproduct.

Daarbij was het de vraag in hoeverre er al rekenregels werden gehanteerd door de verschillende gemeenten, en of de gemeenten op hoofdlijnen akkoord waren met deze rekenregels. Van de deelnemers gaf alleen Krimpenerwaard aan dat er al sprake was van formele rekenregels. Na intern overleg is ook door Krimpenerwaard op hoofdlijnen akkoord gegeven voor de globale rekenregels. De deelnemers van andere gemeenten konden zich ook vinden in de rekenregels.

Hieronder zullen de rekenregels worden beschreven.

Dagprijs per verblijfsproduct

Als de dagprijs wordt gebaseerd op historische data is een eerste ontwerpkeuze de periode waarover wordt teruggeblikt. Vooralnog wordt er gewerkt met het vorige kalenderjaar.

Basis rekenregels:

Cliëntdagen

De som van het aantal verblijfsdagen van alle cliënten binnen een type verblijf over een bepaalde periode.

Voorbeeld: in totaal zijn jeugdigen dit jaar 2000 dagen in verblijf geweest bij een verblijfsproduct.

Dagprijs type verblijf voor een cliënt

De totale kosten voor een type verblijf over een bepaalde periode gedeeld door het aantal cliëntdagen over deze periode.

Voorbeeld: er is in totaal €1.600.000 uitgegeven aan het verblijfsproduct. €1.600.000 delen door 2000 cliëntdagen levert een dagprijs op van €800 per cliënt.

In het geval van lumpsum kunnen verschillende rekenregels inzichtelijk zijn.

Er kan een normatieve dagprijs worden gebruikt, waarbij wordt uitgegaan van het aantal begrote cliëntdagen.

Begrote cliëntdagen

Het verwachte aantal verblijfsdagen binnen een type verblijf over een bepaalde periode, berekend als het aantal beschikbare plekken vermenigvuldigd met het aantal dagen in de betreffende periode en de verwachte bezettingsgraad.

Voorbeeld: Er waren twee plekken beschikbaar het afgelopen jaar. Met een verwachte bezettingsgraad van 80% zou het aantal begrote cliëntdagen zijn: $2 \times 365 \times 0,80 = 584$.

Normatieve dagprijs verblijf cliënt

Het lumpsum budget over een bepaalde periode, gedeeld door de begrote cliëntdagen over deze periode.

Voorbeeld: Er is een lumpsum van €180.000 afgesproken voor twee plekken. €180.000 delen door 584 begrote cliëntdagen maakt een normatieve dagprijs van €308,22 per cliënt.

De normatieve dagprijs kan vervolgens worden vergeleken met de werkelijke dagprijs, waarin gewerkt wordt met het werkelijke aantal cliëntdagen.

Werkelijke dagprijs verblijf cliënt

Het lumpsum budget over een bepaalde periode gedeeld door het werkelijk aantal cliëntdagen over een bepaalde periode.

Voorbeeld: Er is een lumpsum van €180.000 afgesproken voor twee plekken. €180.000 delen door 150 daadwerkelijke cliëntdagen maakt een werkelijke dagprijs van €1.200,00 per cliënt.

Op dit moment is er geen productcode voor lumpsum voorzieningen, en wordt het werkelijk aantal cliëntdagen dus ook niet bijgehouden. Als er wel een code komt is het voor de werkelijke dagprijs essentieel dat cliëntdagen worden bijgehouden.

Doorlooptijd / verblijfsduur

Er zijn verschillende eenheden waarover een doorlooptijd kan worden berekend. De kleinste eenheid is de doorlooptijd per (verblijfs)product. Daarnaast kan het inzichtelijk zijn om doorlooptijden voor producten op te tellen, bijvoorbeeld voor verblijfsproducten of voor alle producten. Uiteindelijk zijn verblijfsduur en doorlooptijd mede afhankelijk van cliëntkenmerken en systeemfactoren. Het verkorten van verblijfsduur vereist daarom inzicht in onderliggende mechanismen.

Basis rekenregels:

Doorlooptijd zorgproduct cliënt

Het aantal kalenderdagen tussen de start van een product en de afronding van een product, met een maximaal aantal dagen onderbreking, vooralsnog vastgesteld op 0.

Voorbeeld 1: Een cliënt start op 1 maart 2024 met een verblijfsproduct. Op 15 juni 2024 wordt dit product beëindigd en start direct een ander verblijfsproduct. Het laatste verblijfsproduct wordt afgerond op 30 september 2024.

Er is sprake van twee zorgproducten, waarbij de doorlooptijd van het eerste product 106 dagen is en de doorlooptijd van het tweede product 108 dagen.

Voorbeeld: Een cliënt start op 1 maart 2024 met een verblijfsproduct. Op 15 juni 2024 wordt dit product beëindigd en start direct een periode in hetzelfde verblijfsproduct. Deze periode eindigt op 30 september 2024.

Er is sprake van één zorgproduct met aansluitende perioden. Dit wordt gezien als één doorlooptijd van 214 dagen.

Verblijfsduur cliënt

De som van doorlooptijden voor verblijfsproducten per cliënt.

Voorbeeld: Een cliënt start op 1 maart 2024 met een verblijfsproduct. Op 15 juni 2024 wordt dit product beëindigd en start direct een ander verblijfsproduct. Het laatste verblijfsproduct wordt afgerond op 30 september 2024. De verblijfsduur cliënt wordt berekend van 1 maart 2024 tot en met 30 september 2024. Dit betreft in totaal 214 kalenderdagen verblijf.

Totale doorlooptijd cliënt

De som van doorlooptijden van trajecten per cliënt.

Voorbeeld: Een cliënt start op 1 maart 2024 met een verblijfsproduct. Op 15 juni 2024 wordt dit product beëindigd en start direct een ander verblijfsproduct. Het laatste verblijfsproduct wordt afgerond op 30 september 2024. Daarna start een ambulante traject tot 31 december 2024.

Alle trajecten worden hier bij elkaar opgeteld, en de totale doorlooptijd is 306 dagen.

Herinstroom (niet duurzame uitstroom)

Het CBS hanteert een grenswaarde van 5 jaar voor *herhaald beroep*. Dat wil zeggen dat het als herhaald beroep wordt gezien wanneer een jeugdige na uitstroom uit Jeugdhulp met verblijf binnen 60 maanden opnieuw instroomt. Vooralsnog is er voor Inzicht & Impact gekozen om te werken met een termijn van 12 maanden. Het NJI adviseerde om een andere term te gebruiken dan herhaald beroep om verwarring met de CBS-definitie te voorkomen. Daarom wordt de term *herinstroom* gebruikt.

Voor de definitie van herinstroom is daarnaast van belang welk type verblijfsproduct een jeugdige na uitstroom ontvangt. Instromen in een lichter verblijfsproduct wordt niet gezien als herinstroom; instromen in een product met eenzelfde of zwaardere zorgzwaarte wel.

Om de financiële impact van herinstroom inzichtelijk te maken, kan worden berekend wat een herinstroomperiode gemiddeld kost.

Daarnaast kan worden vergeleken wat de gemiddelde totale kosten zijn van zorgpaden (het totaal van alle zorgproducten die een jeugdige ontvangt) met en zonder herinstroom. Hiermee wordt inzichtelijk wat een zorgpad met herinstroom extra kost ten opzichte van een zorgpad zonder herinstroom. De financiële impact van het terugdringen van herinstroom kan op basis van dit verschil worden berekend.

Indien relevant kan onderscheid worden gemaakt tussen zorgpaden met één, twee of drie herinstroommomenten.

Basis-rekenregels:

Kosten zorgpad herinstroom

Het aantal herinstromers binnen 12 maanden, vermenigvuldigd met de gemiddelde kosten per zorgpad na herinstroom.

Voorbeeld: er stromen 25 jeugdigen binnen 12 maanden opnieuw in. De gemiddelde kosten van hun zorgpad na herinstroom bedragen €100.000. De totale kosten van herinstroom zijn $25 \times €100.000 = €2.500.000$.

Meerkosten zorgpad herinstroom

De gemiddelde totale kosten van zorgpaden met herinstroom minus de gemiddelde totale kosten van zorgpaden zonder herinstroom.

Voorbeeld: de gemiddelde totale kosten van een zorgpad zonder herinstroom bedragen €150.000. De gemiddelde totale kosten van een zorgpad met herinstroom bedragen €240.000.

De meerkosten per zorgpad met herinstroom bedragen: $€240.000 - €150.000 = €90.000$.

De meerkosten voor 25 jeugdigen die herinstromen zijn $25 \times €90.000 = €2.250.000$.

Een deel van de herinstroom zal samenhangen met cliëntkenmerken en externe factoren en daarmee niet volledig vermijdbaar zijn. Een financieel overzicht van de meerkosten van herinstroom maakt echter inzichtelijk welke omvang van kosten samenhangt met niet-duurzame uitstroom.

19.4 Vertaling naar sturingsinformatie

Tijdens de tweede sessie noemden deelnemers drie concrete verbeterpunten rond informatieproducten:

- prognoses in de kwartaalrapportage zijn onvoldoende herleidbaar
- bekende prijsaanpassingen worden niet tijdig meegenomen in berekeningen
- de financiële paragraaf bij informatieproducten is moeilijk te schrijven door beperkt inzicht in doelrealisatie en redenen van uitstroom.

Vervolgens is aan deelnemers de volgende vraag voorgelegd: wat als we straks inzichtelijk hebben:

Procesinformatie; (trends in):

- instroom
- doorlooptijd
- uitstroom
- doelen behaald / reden van uitstroom
- indexatie
- inhoudelijke veranderingen in zorg

Aanvullende analyseproducten:

- kosten van herinstroom / herhaald beroep
- wachttijden en kosten van overbruggingszorg
- kosten van zorgstapeling

Welke besluiten worden er door de deelnemers (controllers/financials) genomen, die aan de hand van deze informatie misschien anders uitpakken? Welke gevolgen zou dit hebben voor besluitvorming bij gemeenten? Gaat het hierbij om het maken van prognoses? Het schrijven van een financiële paragraaf bij elk product werd eerder genoemd. Is er meer? Ontbreekt er nog iets belangrijks om besluiten beter te onderbouwen?

De informatie die straks beschikbaar komt, is naar verwachting vooral waardevol voor het opstellen van prognoses en de onderbouwing van financiële stukken zoals de kamernota en de najaarsnota. Voor het politieke en bestuurlijke proces is het van belang dat kosten niet alleen zichtbaar zijn, maar ook verklaard kunnen worden: waarom stijgen de uitgaven, en is dat te herleiden tot prijsontwikkelingen, inhoudelijke veranderingen in de zorg, of een toename in het aantal jeugdigen? Daarmee krijgt de informatie een dubbele functie — enerzijds als verantwoordingsinstrument waarmee gerealiseerde kosten worden verklaard, anderzijds als voorspellingsinstrument waarmee op basis van trends een gefundeerde prognose kan worden opgesteld. Daarnaast kan de informatie dienen als vergelijkingsmateriaal, bijvoorbeeld door gerealiseerde kosten af te zetten tegen eerdere prognoses of regionale benchmarks, zodat afwijkingen sneller worden gesignaleerd en beter worden geduid.